

**"משני צידי המתרס" – תפיסותיהם של בעלי תפקידים אקדמיים
בכירים במכללות להכשרת מורים ביחס לשילוב טכנולוגיה בהוראה
במהלך מגפת הקורונה
(מאמר קצר)**

אורית אבידב-אונגר
המכללה האקדמית אחוה,
האוניברסיטה הפתוחה
Avidovo@achva.ac.il

מירב חיאק
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב,
המכללה האקדמית אחוה
Meravper22@gmail.com

**"On Both Sides of the Divide": Perceptions of Senior Academic Staff
in Colleges of Education regarding Integration of Technology
during the Covid-19 Pandemic
(Short Paper)**

Merav Hayak
Ben-Gurion University of the Negev,
Achva Academic College
Meravper22@gmail.com

Orit Avidov-Ungar
Achva Academic College,
The Open University of Israel
Avidovo@achva.ac.il

Abstract

The present study seeks to examine the perceptions of senior academic staff in colleges of education, regarding integration of technology in teacher education, and the shift to online learning during the Covid-19 pandemic. The study employed a qualitative approach and included 25 senior academic staff from 13 academic colleges of education in Israel. Analysis of the findings obtained from semi-structured interviews reveals a central theme: "On both sides of the divide", expressing the notion of contrast and contradiction between opposing perceptions of senior academic staff and points of intersection between them. This theme expresses a central idea around which additional themes are organized: "between top-down and bottom-up policies", "between innovation and conservation", and "between crisis and growth". The study findings indicate that in times of pandemic crisis, the polarity surrounding issues that are essential for the organization's operation is reduced, and a blend is formed between the poles to create a new reality in which there is a combination of the various dichotomies.

Keywords: senior academic staff; new institutional theory; online learning; colleges of education; technology.

תקציר

מטרת המחקר לבחון את תפיסתם של בעלי תפקידים אקדמיים בכירים, בהם קובעי המדיניות במכללות להכשרת מורים ביחס לשילוב טכנולוגיה בהכשרת מורים והמעבר להוראה מרחוק בזמן מגפת הקורונה. במסגרת מחקר איכותני זה, רואיינו בראיון עומק מובנה למחצה 25 בעלי תפקידים בכירים מ-13 מכללות להכשרת מורים בישראל. מניתוח הממצאים עולה תמה מרכזית אותה כינו: "משני צידי המתרס", תמה המביעה רעיון של ניגודיות, שתירה הנעה בין תפיסות מנוגדות של בעלי התפקידים מחד, ונקודות ההשקה ביניהן מאידך. התמה "משני צידי המתרס" מביעה את הרעיון המרכזי שסביבן מתארגנות שלוש התמות הנוספות שנמצאו: בין מדיניות

"מלמעלה למטה" ל"מלמטה למעלה", בין שימור לחדשנות ובין משבר לצמיחה. ממצאי המחקר מצביעים כי בעת משבר מצטמצמת הקוטביות בסוגיות המהותיות להתנהלותו של הארגון ונוצר תמהיל בין הקטבים לכדי מציאות חדשה בה קיים שילוב בין הדיכוטומיות השונות. ברמה היישומית, ממצאי המחקר עשויים להשליך על תפקידם של קובעי המדיניות במכללות בהתוויית חזון ותוכניות פעולה בשיתוף עמיתים המאפשרות מעבר ממצב של ניהול משברים לטרנספורמציה של חדשנות בזמן המשבר.

מילות מפתח: מכללות להכשרת מורים, משבר הקורונה, תפקידים אקדמיים בכירים, הטמעת טכנולוגיה בהוראה בהכשרת מורים.

מבוא

מאז פרוץ מגפת הקורונה, מדינות רבות ברחבי העולם נאלצו לסגור באופן מוחלט או חלקי את שעריהם, דבר שהשפיע באופן משמעותי על היבטים רבים בשדה החינוכי. בתי ספר, מכללות ואוניברסיטאות נסגרו, וכתוצאה מכך סגל ההוראה והסטודנטים נאלצו להסתגל להוראה מקוונת מרחוק (Crawford et al., 2020; La Velle et al., 2020). הכשרת מורים הוא אחד ממגזרי ההשכלה הגבוהה שאותגרו באופן משמעותי ביותר על ידי המעבר המהיר להוראה ולמידה מקוונת מרחוק, שכן הם נדרשו לייצר סביבת למידה אפקטיבית עבור הסטודנטים ולייצר המשכיות ורציפות בתהליך ההכשרה להוראה (Donitsa-Schmidt & Ramot, 2020).

בעשור האחרון נושא של שילוב טכנולוגיות וכלים דיגיטליים חדשניים בהכשרת מורים נמצא בראש סדר העדיפויות, כך לדוגמה התנועה העולמית לרפורמה בחינוך (GERM) (Sahlberg et al. 2017) ממקמת את טכנולוגיית המידע והתקשורת (ICT) כמניעים לשינוי חינוכי עכשווי, ממורה במרכז לפדגוגיות בהם הלומד במרכז. במקביל החדירה המואצת של טכנולוגיות המידע והתקשורת למערכות חינוך בארץ ובעולם עוררה צורך להטמיע פדגוגיה חדשנית כחלק מתהליך הקניית 'מיומנויות של המאה ה-21' לפרחי ההוראה ומתוך תקווה לייעל את תהליך קליטתן והטמעתן של הטכנולוגיות האלו במערכות חינוך (Law et al., 2008). בהקשר זה, מופעלים לחצים על המכללות להכשרת מורים ובהן גם על בעלי התפקידים האקדמיים הבכירים האמונים על התאמת ההכשרה להוראה למציאות המשתנה (Selwyn, 2010; Teräs et al., 2020). אך, מערכות חינוך רבות נוטות לאמץ את מודל 'איי החדשנות' ולבחור בו כאסטרטגיה המועדפת להטמעת חדשנות טכנולוגית, כדי להתמודד עם הקונפליקט בין ציפיות אלו. איי החדשנות נוצרים בשני תהליכים: (א) תהליך 'מלמעלה-מטה' (top-down) – המדיניות 'מונחתת מלמעלה' על ידי מקבלי החלטות במערכת. מדיניות זו מובילה לשיתוף מועט בתהליך של בעלי העניין וליישום החדשנות בהתאם להנחיות שנקבעו 'מלמעלה'; (ב) תהליך 'מלמטה-מעלה' (bottom-up) – תהליך כזה הוא ספונטני ומונע על ידי קבוצות מקומיות של בעלי עניין (מורים, מנהלים או יזמים חינוכיים) אשר מבטאות צרכים הקיימים במערכת. ממחקרים עולה כי במקרים רבים היזמות המקומית אינה מצליחה לחלחל אל כלל המערכת וגוועת בטרם הצליחה לחולל שינוי (Avidov-Ungar & Eshet, 2014).

במחקר זה נתמקד בתפיסותיהם של בעלי תפקידים אקדמיים בכירים במכללות להכשרת מורים בהתייחס לשילוב של טכנולוגיה בהוראה בהכשרת מורים כלל והמעבר להוראה מרחוק בזמן מגפת הקורונה בפרט. בקונטקסט זה תפקידם של בעלי תפקידים אלו במכללות להכשרת מורים בתקופת מגפת הקורונה מרכזי ו חשוב, הם אלו שאמונים על מיסוד מדיניות, חזון, נהלי עבודה למעבר להוראה מקוונת ולתהליך ההכשרה מהיר של סגל ההוראה האקדמי למעבר להוראה מרחוק. במקביל מצופה מהם להיות אחראים לביסוס רציפות והמשכיות בהכשרת מורים תוך שמירה על איכות ההוראה והלמידה בשילוב של טכנולוגיה. הם מצופים למתן מענה מהיר אדפטיבי לאתגרים שנוצרו ואי הוודאות שנבעו ממגפת הקורונה והתהליכים שהיא זימנה ביחס למעבר להוראה מרחוק.

מתודולוגיה

מחקר זה מתבסס על הגישה האיכותנית. במחקר השתתפו 25 בעלי תפקידים אקדמיים בכירים מ-13 מכללות להכשרת מורים ברחבי ישראל. בעלי התפקידים האקדמיים הבכירים משמשים במגוון תפקידים במכללה ובהם: נשיאי מכללות, דיקני בית ספר לחינוך, ראשי תוכניות להכשרה ושילוב טכנולוגיות ועוד. המחקר נערך בין אוגוסט לאוקטובר 2020. ממצאי המחקר התבססו על נתונים שנאספו באמצעות ראיונות מובנים למחצה, אשר נותחו ניתוח תוכן קטגוריאל (Lincoln & Guba, 1985).

ממצאים

עולמות התוכן המרכזיים שזורים בתמה מרכזית שכונתה: "משני צידי המתרס". ההגדרה המילונית של הביטוי היא: "שתי זוויות ראייה מנוגדות". המושג הושאל כדי ליצר מסגרת תמטית המביעה רעיון של ניגודיות, סתירה הנעה בין תפיסות מנוגדות של בעלי התפקידים ונקודות ההשקפה ביניהם. התמה 'משני צידי המתרס' מביעה את הרעיון המרכזי שסביבו מתארגנות שלוש התמות בהן: תמה ראשונה – בין מדיניות "מלמעלה למטה" ל"מלמטה למעלה", תמה שניה – בין שימור לחדשנות ותמה שלישית – בין משבר לצמיחה.

תמה ראשונה: בין מדיניות "מלמעלה למטה" ו"מלמטה למעלה"

בעלי התפקידים האקדמיים הבכירים מתארים את אופן יישום המדיניות והחזון הנוגעים לשילוב טכנולוגיות חדשניות בהוראה ובלמידה באופנים שונים בין מדיניות שנכפית 'מלמעלה למטה' לבין הרצון לאפשר חופש האקדמי של הסגל האקדמי ויכולת פעולה ויוזמה 'מלמטה למעלה', להלן טבלה 1 ובה תיאור התמות והציטוטים תומכים.

טבלה 1. תמות וציטוטים המתייחסים לתמה הראשונה בין מדיניות "מלמעלה למטה" ו"מלמטה למעלה"

התמות	דוגמאות לציטוטים תומכים
מדיניות 'מלמעלה למטה' חלק מבעלי התפקידים האקדמיים מתארים כאמור, מדיניות שמוכתבת לסגל "מלמעלה למטה" כך, אחד מבעלי התפקידים ממנף את תפקידו כנשיא מכללה ומתאר כיצד הוא משתמש בסמכותו להתוות את המדיניות של שילוב טכנולוגיה וחדשנות בהוראה (11/25).	"זה איזושהו סדר קדימויות שמאוד דוחף קדימה. אני מרגיש שמי מתווה מדיניות יש לו אפשרות להשפיע. ברגע שאני יושב על השיבר ואני בראש המערכת, אז אני מחייב את המרצים להשתתף בהשתלמויות... זה כדי להטמיע את הדברים שאני רוצה כולל החדשנות בהוראה." (מרואיין 2 ממכללה 13). לעיתים רצונות ההנהלה נתקלים בהתנגדות, כך לדברי אחד מבעלי התפקידים: "אחד הקשיים שלנו זה בעצם שיש איזושהו נתק בין האופן שבו ההנהלה תופסת ומחליטה על כל הנושא של הקידמה והטכנולוגיה לבין הכוחות הפנימיים שבאים מלמטה שמנסים להניע ולהזיז תהליכים. יש פער. הכיוון לא טוב. זאת אומרת שאנחנו מאוד רוצים לקדם וכל הזמן שמים לנו מעצורים" (מרואינת 1 ממכללה 8). בעלת תפקיד אחרת טוענת כי יש מקום ליישם "מדיניות של יד חופשית" לסגל האקדמי בשילוב טכנולוגיה וחדשנות בהוראה ופחות 'להנחית הנחיות' (מרואינת 2 ממכללה 3).
מדיניות 'מלמטה-למעלה' חלק מהמרואינים הדגישו את הצורך בשמירה על החופש האקדמי המאפשר למרצים לבחור באופן עצמאי איך וכיצד ללמד. החופש האקדמי טענתם מאפשר להם ליזום ולהוביל נושאים שם בוחרים לקדם. לטענתם, החופש האקדמי הוא נשמת אפה של האקדמיה ובהן המכללות להכשרת מורים (10/25).	כך לדברי אחת המרואינות: "ויש גם את הקטע של החופש האקדמי שמותר למרצים ללמד איך שהם חושבים וכשאתה אומר להם שהם צריכים ללמד בצורה מסוימת, זה כאילו אתה פוגע באוטונומיה שלהם". מרואיין נוסף מסביר כיצד המכללה פועלת מול סגל ההוראה: "אני לא מחייב אותם לעשות שימוש [בטכנולוגיה], אבל זה כן איזה שהיא מדיניות, אנחנו נותנים כלים, אנחנו מעודדים את המרצים שלנו לקחת חלק מהסדנאות האלה... בייחוד בתקופת הקורונה..." (מרואינת 1 ממכללה 9). כלומר ההחלטה לאופן יישום הכלים ושילוב היוזמות בנושא נותרה בידי המרצים. תקופת משבר הקורונה העלתה את הצורך בהכשרה טכנו-פדגוגית להוראה מקוונת, אך לצד הצורך הדוחק וצו השעה ישנה חשיבות בשמירה על האוטונומיה של הסגל: "אנחנו עושים כנסים מעורבים של סטודנטים ומרצים. אנחנו נותנים מקום לפתח דברים ואנחנו נותנים להם חופש ליצור" (מרואיין 1 ממכללה 11).

התמות	דוגמאות לציטוטים תומכים
<p>שילוב בין מדיניות "מלמעלה למטה" ו"מלמטה למעלה" חלק מבעלי התפקידים מדגישים את הצורך בשילוב בין מדיניות "מלמעלה למטה" ו"מלמטה למעלה", כלומר, לגבש מטרות משותפות ולפעול בשיתוף פעולה בין הסגל וההנהלה. זהו מעין 'מפגש רצונות' בו מחד הרצון ליישם מדיניות מכללית בשילוב טכנולוגיות דיגיטליות בייחוד לאור משבר הקורונה והמעבר להוראה מרחוק ומאידך שמירה על העצמאות והחופש האקדמי (4/25).</p>	<p>כך מתארת אחת המרואיינות:</p> <p>"יש שלוש אפשרויות להסתכל על הקשר הזה בין החזון של ההנהלה לבין הביצוע בפועל של הסגל. יש את האופן שבו המדיניות או ההנהלה כופה את עצמה על הסגל ואומרת "תשלבו טכנולוגיה", "תעשו את זה", "תעשו את זה... יש את המקום אולי האידיאלי שבו ההנהלה אומרת "תעשו מה שאתם רוצים" והסגל אומר "אנחנו רוצים טכנולוגיה, אנחנו רוצים טכנולוגיה". ויש את המקום שבו זה קצת אפילו יותר הגיוני, שבו כל אחד קצת מתקרב. כלומר המכללה אומרת "תשלבו טכנולוגיה זה נורא חשוב, זה דור העתיד" וגם הסגל אומר "אנחנו מבינים שזה חשוב, הנה תנו לנו עוד כלי, תנו לנו עזרה, אנחנו נורא רוצים". (מרואיינת 1 ממכללה 7).</p> <p>משבר הקורונה הוביל לקירוב בין יישום המדיניות של המכללה והרצון לשלב כלים דיגיטליים בהכשרת מורים לבין נכונות וצורך של הסגל לפיתוח מקצועי ויישום של כלים אלו, שנבעו כחלק בסיסי מצרכי השעה. כלומר, "הוא [השינוי] לא יכול להיות בבוועה, הוא חייב להיכנס כמו צמה שאת שוזרת אותו" (מרואיינת 1 ממכללה 10).</p>

תמה שניה: בין שימור לחדשנות

מרבית בעלי התפקידים האקדמיים מתארים את רוחות השינוי של העידן הדיגיטלי בהן השאיפה לשינוי ושילוב חדשנות טכנולוגית, אך מקצתם מתארים תהליך של שימור והתבצרות מוסדית, להלן טבלה 2 ובה תיאור התמות והציטוטים תומכים.

טבלה 2. תמות וציטוטים המתייחסים לתמה השנייה בין שימור לחדשנות

התמות	דוגמאות לציטוטים תומכים
<p>חדשנות</p> <p>מרבית בעלי התפקידים מתארים בהרחבה את הערכות המכללה למימוש מדיניות וחזון של שילוב טכנולוגיה וחדשנות בהוראה ובלמידה והמשאבים המוקצים לכך ככל ובתקופת הקורונה בפרט (19/25).</p>	<p>אחד מבעלי התפקידים מתאר את רוחות השינוי ומשתמש בביטוי "הרכבת כבד ממזמן יצאה" כדי לתאר את ההכרח בשינוי (מרואיין 2 ממכללה 11).</p> <p>להלן הפירוט של הפעילויות המושקעות בתחום:</p> <p>הקמה של יחידות ומרחבי חדשנות דיגיטליים – בעלי התפקידים תיארו את היחידות השונות שהוקמו, כך לדוגמא: "יש לנו מתחמים ווירטואליים שונים דרך מרכז החדשנות: מתחם העתיד עם טכנולוגיות עתיד, מתחם של מרכז החדשנות, מתחם של מרכז הסימולציות". (מרואיינת 2 ממכללה 10). חלק מהיחידות הוקמו והורחבו בתקופת הקורונה כדי לתת מענה לסגל האקדמי למעבר להוראה מקוונת.</p> <p>רכישה, הטמעה ושילוב של טכנולוגיות חדשניות – אחת המרואיינות מתארת אילו טכנולוגיות וציוד רכשו: "יש לי ציוד. יש לי רובוטים, מייקרו ביטים שהם מתכנתים. מציאות מדומה. יש לנו אמצעים ותומכים. קיבלנו תקציב לטכנולוגיה מתקדמת מאוד". (מרואיינת 2 ממכללה 7).</p> <p>פיתוח מקצועי, הדרכות וימי עיון – בתקופת הקורונה נעשו מאמצים רבים להכשיר את סגל ההוראה למעבר להוראה מרחוק, כך לדברי אחת מבעלות התפקיד מציינת: "אם פעם היו לי חמישה עשר מרצים/שמשתתפים בהדרכות</p>

התמות	דוגמאות לציטוטים תומכים
	<p>ובהכשרות], היום... יש פי שתיים היענות, רצון, שימוש". (מרואיינת 2 מכללה 9)</p> <p>הערכות המכללה למימוש החזון בהן: הקצאת תקציב, הכשרה וגיוס כח אדם, הקמה של יחידות ייעודיות, רכישה והטמעה של טכנולוגיה והכשרה פרופסיונלית לצד למידה מתמשכת.</p>
שימור	<p>"היו הרבה מרצים שאמרו אנחנו לא מבינים...עד היום עבדנו מעולה אז למה צריך את זה?...יש עם זה הרבה פעמים אנטגוניזם. כי אנשים יש להם קיבעון מחשבתי. הם לא אוהבים שינויים" (מרואיינת 1 ממכללה 5). ההתנגדות נובעת גם מעומס התביעות המופנות כלפי המרצים, כך לדברי אחת מבעלות התפקיד: "המרצים שלנו נמצאים בעולם של תביעות רבות מולם – להיות מורים מצוינים, עם תודעת שירות, להיות בעלי תפקידים במכללה, או חברים בוועדות שונות, במקביל לפרסם לפרסם. בתוך כל זה לבוא ולומר להם "עכשיו אנחנו עוברים לקורסים מקוונים", "עכשיו אנחנו עוברים לקורסים שבהם משלבים טכנולוגיות כמו משחקים וזום, זה לא פשוט לרתום אנשים לצאת מאזור הנוחות שלהם". (מרואיינת 2 מכללה 10).</p> <p>אחת המרואיינות מציגה תמונת מצב מורכבת: "יש לנו מאתיים חמישים מרצים שחלקם לא יודעים להחזיק עכבר ביד. חלקם אנשים מבוגרים שצריכים גם ליווי" (מרואיינת 2 ממכללה 9). בעל תפקיד בכיר אחר מתאר את ההוראה המסורתית שהתקבעה: "אבל באקדמיה באופן כללי, בכלל, אם את תפתחי את הדלת בכל מכללה, המון המון פעמים את תראי מרצה שעומד ומדבר שעה וחצי. הם יודעים לעשות את זה יפה, הם יודעים לרתק ולהחזיק קהל, אבל עדיין הם עומדים ומדברים". (מרואיינת 1 ממכללה 8).</p>

תמה שלישית: בין משבר לצמיחה

מגפת הקורונה נתפסת מצד אחד כמשבר עמוק ומהצד השני אתגר והזדמנות לשינוי וצמיחה, להלן טבלה 3 ובה תיאור התמות והציטוטים תומכים בתמה זו.

טבלה 3. תמות וציטוטים המתייחסים לתמה השלישית בין משבר לצמיחה

התמות	דוגמאות לציטוטים תומכים
הקורונה כהזדמנות לצמיחה	<p>אחד המרואיינים ציין: "אני רואה בזה [משבר הקורונה] ההזדמנות להרוס את מערכת החינוך ולבנות משהו חדש. אני לא קורא לזה קושי אני קורא לזה אתגר והזדמנות לצמיחה מחודשת". (מרואיין 1 ממכללה 11). בעלת תפקיד בכיר מוסיפה: "הקורונה פשוט מאלצת אותנו להמציא את עצמנו מחדש כמורים...להיכנס לתוך העולם של קורסים מתוקשבים". (מרואיין 1 ממכללה 10).</p> <p>מרואיינת נוספת מדגישה: "הקורונה היא דחפה את כולם עמוק עמוק לתוך העולם הדיגיטלי" (מרואיינת 1 ממכללה 4). אחרת מתארת את השינוי כתנועה של מטוטלת "יש איזושהי תנועת מטוטלת, אך בפועל זו אינה מטוטלת, אלא מעבר למקום חדש, מקום של 'עולמות דיגיטליים חדשים'", לדבריה (מרואיינת 2 ממכללה 10). ההזדמנות טמונה גם בהיענות להכשרה בכלים הדיגיטליים, והאומץ "לקפוץ למים", כפי שמתאר אחד בעלי התפקידים הבכירים משתמש:</p> <p>"אנחנו ניסינו לעשות בעבר הדרכות למרצים על למידה מרחוק, איך עושים למידה מרחוק...כמעט אף אחד לא בא. ברגע שהקורונה אילצה אותנו להיכנס ללמידה מרחוק פתאום כולם קפצו למים ולמדו המון המון כלים חדשים". (מרואיין 1 ממכללה 9).</p>

דוגמאות לציטוטים תומכים	התמות
<p>הם משתמשים בביטויים של 'שיתוק' ו'מאבק'. כך לדברי אחת המרואיינות: "נפלה הקורונה ועברנו לכיבויי שרפות" (מרואיינת 2 ממכללה 5), כלומר המטרה היא להחזיק את הראש מעל המים, דהיינו לשרוד. מרואיינת נוספת מתארת זאת: "כשהגיעה תקופת הקורונה כולנו היינו משותקים בהתחלה...אנחנו נאבקים בזה. גם אני בעצמו נאבקת בזה. זה אתגר בלתי רגיל" (מרואיינת 1 ממכללה 3). אחד המרואיינות השתמשה בביטוי העולם האמיתי שלנו אחרי הקורונה, כלומר תקופת הקורונה מאתגרת מאוד אך היא לא העולם האמיתי, העולם שהיא מכירה ורגילה, מדבריה משתמע כי 'העולם האמיתי' יחזור אחרי הקורונה והמצב ישתפר, אפשר לראות בכך הבלח אור של הזדמנות להתאוששות ולצמיחה.</p>	<p>הקורונה כמשבר</p> <p>חלק מבעלי התפקידים האקדמיים הבכירים, מתארים את היקפיצה למים' כמשבר (6/25)</p>

דיון

האתגר שמציבה מגפת הקורונה למכללות להכשרת מורים ובהן לבעלי התפקידים האקדמיים הבכירים המתווים את ההתמודדות במהלך משבר מגפת הקורונה היה ייחודי בדחיפותו, היקפו ועוצמתו (Teräs et al., 2020). כפי שאמר צ'רציל: "לעולם אל תבזבזו משבר טוב", כלומר אתגרים אלו הם גם הזדמנויות לשינויים עמוקים ולחיזוק תהליכים חינוכיים ולכן ישנה חשיבות לבחון את תפיסותיהם של בעלי התפקידים האקדמיים הבכירים במכללות להכשרת מורים, האמונים על התווית השינויים והתהליכים האלו.

שלושת התמות שנמצאו העוסקות בתפיסותיהם של בעלי התפקידים האקדמיים הבכירים את שילוב טכנולוגיה דיגיטלית בהכשרת מורים כלל והתמודדות עם משבר הקורונה בפרט מביעות רצף המשקף תנועה בין מגוון תפיסות המיוצגות על ציר של תפיסות קוטביות ומנוגדות. דהיינו, ממצאי המחקר הנוגעים בתמה הראשונה, בין מדיניות "מלמעלה למטה" ל"מלמטה למעלה", מצביעים על כך שבעת משבר מצטמצמת הקוטביות בסוגיות המהותיות להתנהלותו של הארגון. כלומר, נוצר תמהיל בין הקטבים ומפגש רצונות בין בעלי התפקידים השונים במכללה לכדי מציאות חדשה בה קיים שילוב בין הדיכוטומיות השונות. לטענת דרלינג-המונד (Darling-Hammond et al., 2017) ה'שיבוש' שנוצר מייצר הזדמנות לחשיבה והערכות חדשניות של הארגון למצב החדש שנוצר. ממצאי מחקר זה מוסיפים כי לאור 'השיבוש' שנגרם בהוראה בהכשרת המורים כתוצאה מהשינוי הנכפה בעקבות מגפת הקורונה, עולה החשיבות בביסוס שיח פתוח ושיתוף פעולה בין בעלי התפקידים האקדמיים במכללה. שיח זה מאפשר לדון בפתיחות בתפיסות החדשות בצד אלו המסורתיות, כבסיס לבניה של גשרים חזקים יותר בין סגל ההוראה האקדמי וסטודנטים להוראה שיהיו מורי העתיד בשדה החינוכי.

תודות

המחקר נערך במימון האוניברסיטה הפתוחה (מענק מחקר מספר: 3400/41182)

מקורות

- Avidov-Ungar, O. (2010). "Islands of Innovation" or "Comprehensive Innovation" Assimilating Educational Technology in Teaching, Learning, and Management: A Case Study of School Networks in Israel. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 6, 259-280.
- Avidov-Ungar, O., & Eshet-Alkalai, Y. (2011). The Islands of Innovation model: Opportunities and threats for effective implementation of technological innovation in the education system. *Issues in Informing Science and Information Technology*, 8, 363-376.
- Avidov-Ungar, O., & Eshet-Alkalai, Y. (2014). Islands of Innovation: A critical analysis of a model for innovation implementation in school systems. *Adult Education in Israel*, 13, 60-90.
- Crawford, J., Butler-Henderson, K., Rudolph, J., Malkawi, B., Glowatz, M., Burton, R., Magni, P. A., & Lam, S. (2020). COVID-19: 20 countries' higher education intra-period digital pedagogy responses. *Journal of Applied Learning & Teaching*, 3(1). <https://doi.org/10.37074/jalt.2020.3.1.7>.
- Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457-465.

- Darling-Hammond, L., Burns, D., Campbell, C., Goodwin, A. L., Hammerness, K., Low, E. L., McIntyre, A. & Zeichner, K. (2017). *Empowered educators: How high-performing systems shape teaching quality around the world*. John Wiley & Sons.
- Donitsa-Schmidt, S., & Ramot, R. (2020). Opportunities and challenges: Teacher education in Israel in the COVID-19 pandemic. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 586–595.
<https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1799708>
- La Velle, L., Newman, S., Montgomery, C., & Hyatt, D. (2020). Initial teacher education in England and the Covid-19 pandemic: Challenges and opportunities. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 596–608.
- Law, N., Pelgrum, W. J. and Plomp, T. (2008) *Pedagogy and ICT use in schools around the world. Findings from the IEA SITES 2006 study*. Hong Kong SAR: Comparative Education Research Centre, The University of Hong Kong, and Dordrecht: Springer.
- Sahlberg, P., Hasak, J., & Rodriguez, V. (2017). *Hard questions on global educational change: Policies, practices, and the future of education*. Teachers College Press.
- Selwyn, N. (2010). Looking beyond learning: Notes towards the critical study of educational technology. *Journal of Computer Assisted Learning*, 26(1), 65–73.
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2009.00338.x>.
- Teräs, M., Suoranta, J., Teräs, H., & Curcher, M. (2020). Post-Covid-19 education and education technology 'solutionism': A seller's market. *Postdigital Science and Education*, 2(3), 863-878.